

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ ДАНИХ НА КОНСАЛТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОПІДПРИЄМНИЦТВА

PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL DATA AND THEIR IMPACT ON CONSULTING SUPPORT FOR ECO-ENTREPRENEURSHIP

За результатами аналізу у статті встановлено, що розвиток екологічного підприємництва проходить повільними темпами, що зумовлено низькою проінформованістю бізнесу про сучасні екологічні технології, відсутністю належної державної підтримки, непрогнозованою ситуацією в Україні, відсутністю достатнього капіталу, зменшенням кількості клієнтів, руйнуванням ланцюгів постачання, високими податками і зборами. Вирішення зазначених проблем потребує здійснення наступних заходів: надання консультацій бізнесу щодо екологічної модернізації виробництва з урахуванням вимог законодавства ЄС, забезпечення доступу до фінансових інструментів та фондів Євросони на рівних умовах із іншими компаніями Європи, залучення безповоротної фінансової допомоги та технологій для екологічної модернізації підприємств, надання доступних кредитів, локалізація виробництва обладнання в Україні, підтримка експорту продукції, інвестиції в екологізацію виробництва та скорочення викидів під час повоєнного відновлення, приведення екологічної політики у відповідність до вимог європейських законів.

Ключові слова: екологічне підприємництво, післявоєнне відновлення, екологічна модернізація підприємства, енергоефективність виробництва, екологічні податки.

УДК 657.471

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.90-10>

Людвенко Д. В.

д.е.н., доцент, старший науковий співробітник

відділу економіки регіонального розвитку та прогнозування,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки»

Томілова-Яремчук Н.О.

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет

Непочатенко А.В.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
Білоцерківський національний аграрний університет

Liudvenko Dmytro

National Scientific Centre «Institute of Agrarian Economics»

Tomilova-Yaremchuk Nadiia

Bila Tserkva National Agrarian University

Nepochatenko Andriy

Bila Tserkva National Agrarian University

Ecological entrepreneurship plays a key role in achieving sustainable development by ensuring its efficiency and economic growth. Currently, its formation in the difficult conditions of market relations is aimed at protecting and reproducing natural resource potential, regardless of the form of ownership and statutory activity. The relevance of this study is associated with the catastrophic state of the environment in the country and the need for immediate reconstruction after the military aggression of the Russian Federation using European green lines and advanced environmental protection tools. Active work is being carried out to integrate national accounting and reporting systems into international standards containing recommendations for generalizing information on economic and environmental processes. Logically, tasks arise that require the formation of accounting and analytical support for environmental activity management that meets the new conditions of management. There is a need to define exclusively new accounting objects - making adjustments to the formation of traditional information arrays, significantly increasing the efficiency of accounting and analysis, shifting emphasis to indicators of the quality of environmental information. The purpose of the article is to find ways to address the impact of accounting and analytical data on the recommendations of consulting support in environmental management, which significantly affects the quality of management decision-making. Research methods. Analysis of literature and regulatory documents; comparative analysis; system approach method; synthesis and generalization. Research results. According to the results of the analysis, it was found that the development of environmental entrepreneurship is proceeding at a slow pace, which is due to low awareness of business about modern environmental technologies, lack of proper state support, unpredictable situation in Ukraine, lack of sufficient capital, reduction in the number of clients, destruction of supply chains, high taxes and fees. Solving these problems requires the implementation of the following measures: providing business consultations on the ecological modernization of production, taking into account the requirements of EU legislation, ensuring access to financial instruments and funds of the Eurozone on equal terms with other companies in Europe, attracting non-repayable financial assistance and technologies for the ecological modernization of enterprises, providing affordable loans, localizing equipment production in Ukraine, supporting product exports, investing in the ecological modernization of production and reducing emissions during post-war recovery, bringing environmental policy into line with the requirements of European laws. The practical significance of the study lies in the possibility of applying the results obtained by domestic enterprises for the ecological modernization of their activities in the conditions of post-war recovery.

Keywords: ecological entrepreneurship, post-war recovery, ecological modernization of the enterprise, energy efficiency of production, ecological taxes.

Постановка проблеми. Екологічне підприємництво відіграє ключову роль у досягненні сталого розвитку шляхом забезпечення його ефективності та економічного зростання. Нині, його формування в складних умовах розвитку ринкових відносин спрямована на охорону та відтворення природно-ресурсного потенціалу, незалежно від форми власності й статутної діяльності. Актуальність даного дослідження пов'язана з катастрофічним станом навколишнього середовища в країні та необхідності негайної відбудови після військової агресії РФ з використанням європейських зелених

ліній і передових природоохоронних інструментів. Проводиться активна робота з інтеграцією національних систем бухгалтерського обліку та звітності до міжнародних стандартів, що містять рекомендації з узагальнення інформації про економіко-екологічні процеси. Виклик добору релевантних облікових даних екологічного підприємництва та використання адекватного методичного інструментарію для аналітичного опрацювання інформаційних потоків, необхідних в процесах управління економічним розвитком підприємства залишається актуальною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Розгляд наукових публікацій надає підстави стверджувати, що автори акцентують увагу на необхідності розвитку екологічно орієнтованих бізнес-моделей. Наприклад, Людеке-Фройнд Ф. у своїй статті «Sustainable entrepreneurship, innovation, and business models» (2020) [3] розглядає роль екологічного підприємництва у забезпеченні циркулярної економіки. Практичні аспекти мають в собі використання відновлюваних ресурсів, зменшення відходів та застосування енергоефективних технологій.

Огляд робіт Еньї П. Е. «Environmental and Social Accounting as an Alternative Approach to Conflict Resolutions In A Volatile and E-Business Environment» (2023) [2] та Абдельхаліма А. М. «How management accounting practices integrate with big data analytics and its impact on corporate sustainability» (2024) [1], аналізує підходи до обліку екологічних витрат і вигод. Основна увага зосереджена на впровадженні стандартів екологічної звітності, зокрема GRI (Global Reporting Initiative) та ISO 14001. Автори стверджують, що інтеграція екологічних індикаторів у фінансову звітність є ключовим елементом для оцінки ефективності екологічних ініціатив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій демонструє практичний тренд теоретико-прикладних розробок адаптивної системи обліково-аналітичного забезпечення для сучасної економіки, що орієнтована на інвестиційну привабливість підприємства та потенціал його розвитку. В даному контексті Г. В. Поясник зазначає, що «останніми роками дослідження ефективності обліково-аналітичного забезпечення все частіше з'являються у наукових працях вітчизняних і зарубіжних вчених» [13]. Публікація Н. В. Оляднічук і О. Д. Піддубної обліково-аналітичне забезпечення характеризує «надзвичайно вагомим чинником обґрунтування управлінських рішень» [14].

Теоретичні основи екологічної модернізації було сформовано упродовж останніх 30-40 років. Початок вивчення питань теорії екологічної модернізації за німецькими та голландськими екосоціологами – Дж. Хубер, М. Джоник та А. Мол. Зазначена теорія стала основою державної екологічної політики багатьох країн (Нідерланди, Німеччина, Японія та інші), в яких екомодернізаційні трансформації набули найбільшого поширення. У науковий дискурс у сфері екологічної модернізації вступили Д. Зоннефельд, Л. Ринкевичус, З. Гілл, О. Яницький, О. Аксьонова, І. Кулясов, А. Кулясова, Г. Кудінова, А. Розенберг та Г. Розенберг, Г. І. Купалова [9], Г. В. Тітенко, А. Бобкова, Ю. Павлюченко [6] та інші. Огляд наукових публікацій надав наступний результат, що екологічне підприємництво та його обліково-аналітичне забезпечення є важливими напрямками для досягнення сталого розвитку. Інтеграція міжнародних стандартів, використання цифрових технологій та розвиток людського капіталу є ключовими умовами для

підвищення ефективності підприємств у цій сфері. Проте, залишається не вирішеним питання ролі екологічного підприємництва в умовах майбутньої післявоєнної відбудови України.

Постановка завдання. Метою статті є пошук шляхів вирішення впливу обліково-аналітичних даних на рекомендації консалтингового забезпечення в екологічному менеджменті, що істотно впливає на якість прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімкий технічний і технологічний прогрес, що спостерігається нині у світовому масштабі, вимагає переглянути ставлення до природи та її ресурсів з позиції їх вичерпності й можливості відновлення. Зазначені питання виходять не лише із зони впливу екологічної політики держав та давно не обмежуються діяльністю природоохоронних організацій. Завдяки ним формують порядок денний всіх суспільних перетворень, визначають вектор розвитку національних економік та параметри співпраці між країнами. Європейський союз демонструє дуже послідовну політику сталого розвитку, обравши модель «зеленої» економіки та циркулярного відтворення. Стати вуглецево-нейтральним континентом – це мета всіх економічних та соціальних перетворень в Єврозоні. І на це націлений Європейський зелений курс (European Green Deal), який визначає кліматичну, екологічну, енергетичну, транспортну, промислову, сільськогосподарську політику держав ЄС (як її членів, так і тих, хто приєднався до цієї ініціативи).

Важливим показником нині, відіграє – індекс екологічної ефективності (EPI), який використовується для оцінки стану навколишнього середовища та вимірювання прогресу національної економіки. Так, згідно даного індексу, Україна в 2022 за екологічною ефективністю посідала 52 місце зі 180 країн світу.

Науковим піонером, який почав досліджувати екологічне підприємництво, став Quinn J. В. Його робота «Next Big Industry: Environmental Improvement», що була опублікована в 1972 році, містила положення про необхідність розвивати екологічний рух, який сприятиме розширенню бізнесу та появі нових вигідних ринків [1, с. 120–131]. Подальше активне вивчення екологічного підприємництва розпочалося після Другої конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку 1992 року, результатом якої була прийнята Декларація з навколишнього середовища і розвитку. Документ проголошував право держав на власну політику в галузі довкілля та розвитку, розробку власних ресурсів з урахуванням інтересів майбутніх поколінь, закріплено їх відповідальність за завдання шкоди навколишньому середовищу такою діяльністю іншим державам. Нині, не існує єдиного визначення поняття «екологічне підприємництво». Даний термін в економічній та інших науках всебічно та детально опрацьований та знайшов своє відображення у табл. 1.

Трактування поняття «екологічне підприємництво»

№ з/п	Автор	Визначення
1	Боровик О.Н.	«форма підприємницької діяльності, орієнтована на задоволення еколого-економічних потреб шляхом створення продуктів, де головним фактором є їх екологічна корисність, а компоненти екологічної системи виступають як визначальні елементи для цих потреб»
2	Schaltegger S.A.	«форма підприємницької діяльності, в якій підприємці одночасно прагнуть досягти високих ринкових та екологічних цілей»
3	Тітенко Г.В.	«діяльність підприємств, що займаються виробництвом товарів, виконанням робіт або наданням послуг, спрямовану на забезпечення екологічної безпеки, раціональне використання природних ресурсів та підвищення рівня охорони навколишнього середовища. Основною метою такої діяльності є досягнення як економічного, так і екологічного ефекту»
4	Купалова Г. І.	«виробництво товарів та надання послуг з вимірювання, попередження, обмеження або усунення екологічної шкоди, ліквідації відходів та зниження рівня шуму, а також екологічно чисті технології, застосування яких мінімізує використання сировини та забруднення довкілля»

Джерело: [4; 6; 7; 9]

Підсумок доктринальних підходів демонструє, що більшість вітчизняних науковців і практиків під екологічним підприємництвом розуміють господарську діяльність з виробництва екологічної продукції, виконання робіт і надання послуг виключно природоохоронного призначення, яка здійснюється з метою збереження та охорони довкілля й для одержання еколого-економічного сприятливого результату.

Отже, екологічне підприємництво є формою підприємницької діяльності, спрямованою на задоволення еколого-економічних потреб за рахунок продуктів. В загальній корисності, визначальне значення має екологічне благо, а складові природоохоронної системи розглядаються як фактори, що визначають еколого-економічні потреби. Дана інтерпретація дозволяє проілюструвати саме сутність екологічного підприємництва як економіко-соціального явища. Відповідний підхід надає відповіді на питання про не безпосередньо екологічну господарську діяльність, а про певні екологічні наслідки, як формалізовані економічними параметрами.

На нашу думку, екологічне підприємництво – це вид бізнесу, який спрямований на створення та надання продукції або послуг, що мають мінімальний вплив на навколишнє середовище, або навіть сприяють його збереженню і покращенню. Передбачається використання сталих, екологічно чистих технологій, ресурсів і бізнес-моделей, які сприяють зменшенню викидів, забруднення і виснаження природних ресурсів.

Екологічне підприємництво набуває все більшого значення в контексті сталого розвитку та охорони навколишнього середовища. Наша країна, з багатим природним потенціалом, має проблему

екологічного впливу промисловості та інших видів господарської діяльності. Проте, екопідприємництво володіє широкими перспективами розвитку і може принести значні економічні та екологічні вигоди. Нині вітчизняні підприємці є одним із прогресивних класів держави та основою економіки України. На них покладено генерація нових ідей з нуля і вони ризикують більше за інших, вкладаючи в ці ідеї власні заощадження, досвід та фізичну працю.

Не менш важливим, на нашу думку є і Концепція екологічного підприємництва, що спрямована на розвиток та впровадження екологічних інновацій, продукції в напрямку зменшення шкідливого впливу на довкілля і має практичне спрямування на ініціативних діях.

Загальновідомо, що екологічне підприємництво є складовою сталого розвитку будь-якої країни. Індекс сталого розвитку ООН (United Nations Sustainable Development Index, UNSDI) формується на системі показників серед яких виділені екологічні. Найвищі значення таких показників у 2023 році досягнуто у Фінляндії, Швеції, Данії, Німеччині, Австрії, де Україна, у даному рейтингу, посіла 38-ме місце з індексом 76,52 [5]. Для вимірювання ступеня сталого розвитку та екологічної збалансованості країни або регіону потрібно звернути увагу на Індекс зеленого майбутнього (Green Future Index), який дозволяє здійснювати порівняльний аналіз в екологічній політиці різних держав (рис. 1).

Обережно припускаємо, що Україна має позитивні зрушення, але більшість напрямків потребують певних зусиль до сталого екологічного розвитку. Насамперед, це модернізація як обліково-аналітичного, так і консалтингового

забезпечення екологічного підприємництва у післявоєнний період. В умовах відновлення країни особливого значення набуває впровадження інноваційних підходів до обліку, аналізу та управління екологічними аспектами діяльності підприємств. Виникає необхідність гармонізації екологічних стандартів із міжнародними вимогами, а також важливість забезпечення прозорості та підзвітності екологічних ініціатив.

Обліково-аналітичне та консалтингове забезпечення підприємництва в Україні є ключовими інструментами, які сприяють прибутковому управлінню бізнесом, забезпечуючи ефективне функціонування підприємств в умовах постійно змінного економічного середовища. У сучасних умовах глобалізації, де ринок стає більш конкурентоспроможним, саме якісне обліково-аналітичне

забезпечення дає змогу підприємствам приймати зважені управлінські рішення, адаптуватися до змін, а також мінімізувати фінансові та операційні ризики.

Незважаючи на позитивні аспекти, існує ряд проблем, які перешкоджають ефективному функціонуванню як обліково-аналітичного так і консалтингового забезпечення екологічного підприємництва (табл. 2).

На нашу думку, для поліпшення якості обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення підприємництва в Україні необхідно застосувати комплексний підхід. Для кращого розуміння та визначення представлених категорій сформовано спільні (рис. 2) та відмінні (табл. 3) їх риси.

Важко не погодитись, що обидві категорії спрямовані на підвищення ефективності управління

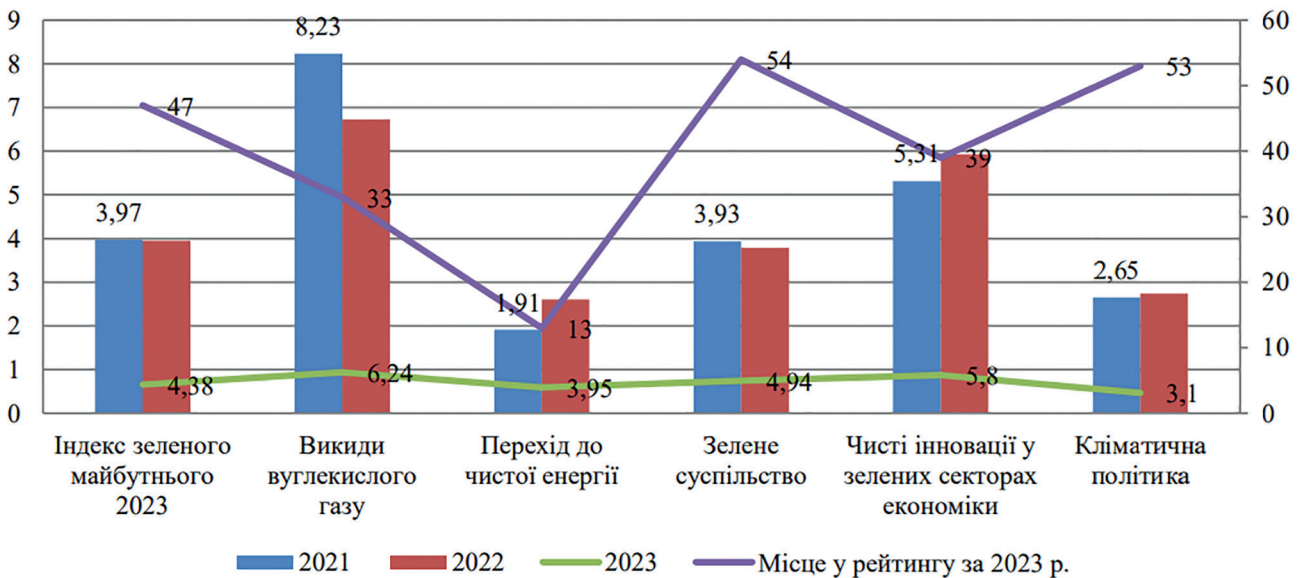

Рис. 1. Україна в рейтингу за Індексом зеленого майбутнього 2023 р.

Джерело: складено авторами за матеріалами [5]

Таблиця 2

Аналіз проблем функціонування обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення екологічного підприємництва

№ з/п	Сутність проблеми	Наслідки
1	Недостатній рівень впровадження сучасних технологій та програмного забезпечення	Багато підприємств досі використовують застарілі методи та ручну обробку даних, що спричиняє помилки та неточності у звітності та перешкоджає автоматизації процесів обліку та аналізу.
2	Наявність тіньової економіки	Через неофіційну діяльність та схеми ухилення від оподаткування багато підприємств не відображають усі операції у фінансовій звітності. Це створює викривлену картину реального фінансового стану бізнесу, що негативно впливає на економіку країни в цілому.
3	Недосконалість законодавчої бази	Законодавчі норми часто змінюються, що призводить до необхідності постійного оновлення знань бухгалтерів та адаптації систем обліку до нових вимог. Це може збільшувати витрати підприємства на додаткове навчання персоналу та впровадження нових методів обліку.

Джерело: сформовано авторами на підставі [10; 11; 12]

організацією шляхом використання даних і аналізу для прийняття обґрунтовано-дієвих управлінських рішень. Вони базуються на системному підході до збору, обробки та інтерпретації інформації, мають спільну мету по забезпеченні стабільного розвитку підприємства, адаптацію до змін зовнішнього середовища і досягнення конкурентоспроможності.

Результатом або головною різницею є те, що обліково-аналітичне забезпечення є базовим

інструментом для внутрішнього використання підприємства, тоді як консалтинг – часто передбачає залучення зовнішніх експертів для оптимізації процесів чи впровадження інноваційних рішень. Ми переконані, що успішне поєднання цих двох підходів сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства та підтримує його стійкість у динамічному середовищі ведення бізнесу [8].

Експеримент демонструє, що обліково-аналітичне та консалтингове забезпечення хоч

Рис. 2. Спільні риси обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення

Джерело: складено авторами за матеріалами [5]

Таблиця 3

Відмінні риси обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення

	Обліково-аналітичне забезпечення	Консалтингове забезпечення
Фокус діяльності	спрямоване на ведення обліку, звітності та аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства.	акцентується на розробці рекомендацій, стратегій та управлінських рішень для поліпшення діяльності підприємства.
Тривалість дії	постійний процес, інтегрований у діяльність підприємства	тимчасовий процес, що триває до досягнення поставленої мети або виконання завдання.
Завдання	зосереджене на зборі, обробці та аналізі даних	надає рекомендації, прогнози та стратегії розвитку
Спеціалізація	включає бухгалтери, аудиторів, аналітики	залучає експертів у стратегічному плануванні, маркетингу, управлінні.
Результат	створення звітності, оцінка фінансового стану	підготовка рекомендацій і проєктів для вирішення конкретних проблем
Користувачі	внутрішні користувачі (менеджери, власники)	як внутрішні, так і зовнішні користувачі (партнери, інвестори).

Джерело: узагальнено авторами

і виконують різні функції, але в системі управління мають залежати один від одного та потребують модернізації в напрямку екологічного підприємництва (рис. 3).

Отже, обліково-аналітичне та консалтингове забезпечення екологічного підприємництва є фундаментом ефективного управління бізнесом, особливо в умовах економічної нестабільності, яка характерна для України та очікується в післявоєнний період. Забезпечення своєчасного і якісного обліку допомагає підприємствам не лише контролювати фінансові результати, а й прогнозувати майбутні ризики, планувати розвиток та підвищувати конкурентоспроможність.

Висновки. Екопідприємництво – це вид підприємницької діяльності, спрямований на створення та реалізацію товарів та послуг, які мінімізують негативний вплив на довкілля та сприяють збереженню природних ресурсів. Даний вид господарської діяльності, який поєднує економічну ефективність з екологічною відповідальністю. Важливість екопідприємництва полягає

в: збереженні планети (допомагає зменшити викиди парникових газів, скоротити споживання природних ресурсів та мінімізувати відходи); соціальній відповідальності (підприємства створюють нові робочі місця, підтримують локальні спільноти та сприяють соціальному розвитку); економічному розвитку (стає потужним драйвером економічного зростання, створюючи нові ринки та інновації; конкурентоспроможності (свідомі споживачі все частіше обирають продукти та послуги екологічно чистих компаній, що підвищує конкурентоспроможність).

Обліково-аналітичні дані є фундаментом для успішного розвитку консалтингу екопідприємництва. Вони не лише відображають фінансовий стан підприємства, а й надають цінну інформацію про його екологічну ефективність, соціальну відповідальність та загальний вплив на довкілля.

Вплив обліково-аналітичних даних на консалтингове забезпечення екопідприємництва полягає в:

- оцінці екологічної ефективності, що дозволяє визначити сильні та слабкі сторони підприємства

Рис. 3. Напрямки модернізації обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення екологічного підприємництва

Джерело: складено авторами за матеріалами [5]

в екологічному аспекті і розробити рекомендації щодо вдосконалення;

- розробка довгострокових стратегії сталого розвитку, що спрямований на збалансований розвиток економічних, соціальних та екологічних аспектів бізнесу на основі аналізу даних;
- оптимізація витрат, що допомагає виявити неефективні витрати, які пов'язані з охороною довкілля та розробити заходи щодо їх зниження;
- забезпеченні своєчасного виявлення (управління) та оцінки екологічних ризиків, що можуть вплинути на діяльність підприємства;
- комунікація зі стейкхолдерами, що дозволить продемонструвати інвесторам, партнерам та громадськості екологічну відповідальність підприємства.

Обліково-аналітична система та консалтинг є невід'ємною частиною загального процесу управління підприємством, що побудовані на основі комплексного використання даних різних видів обліку, зокрема оперативного, статистичного, фінансового, управлінського та забезпечують економічний аналіз через залучення різноманітної інформації: статистичної, виробничої, довідкової тощо. Зазначені елементи дозволяють керівництву отримувати повну картину про діяльність підприємства – допомагає оцінювати його результати та виявляти напрямки для покращення ефективності. Модернізація обліково-аналітичного та консалтингового забезпечення екологічного підприємництва у післявоєнний період є критично важливою для забезпечення сталого розвитку економіки. Застосування міжнародних стандартів, інтеграція цифрових технологій та врахування національних особливостей дозволить створити ефективну систему управління екологічними аспектами підприємництва, сприяючи як економічному відновленню, так і збереженню довкілля.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Abdelhalim A.M. How management accounting practices integrate with big data analytics and its impact on corporate sustainability. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. 2024. Vol. 22(2) Pp. 416–432. DOI: <https://doi.org/10.1108/JFRA-01-2023-0053>.
2. Enyi P.E. (2023). “Environmental and Social Accounting as an Alternative Approach to Conflict Resolutions In A Volatile and E-Business Environment”. *Journal of Sustainable Development and Environmental Protection*. 2023. Vol. 4(2). Pp. 1–7.
3. Lüdeke-Freund F. Sustainable entrepreneurship, innovation, and business models: Integrative framework and propositions for future research. *Business Strategy and Environment*. 2020. № 29. Pp. 665–681. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2396>.
4. Бобкова А., Павлюченко Ю. Учасники відносин у сфері екологічного підприємництва. *Підприємство, господарство і право*. 2017. № 9. 58 с.
5. Варламова М.Л., Іщук Ю.А. Підходи до оцінки сталого розвитку країн. *Modern Economics*. 2023.

№ 42. С.12–18. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/42-2023/varlamova.pdf>.

6. Горбач Л.М., Рубан О.О., Гуменюк Я.М. Зелена економіка та стале виробництво в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3338/3265>.

7. Косович Б. Екологічне підприємництво як важлива складова сучасної економіки України. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 3. С. 109–118.

8. Кудласва Н. В., Андрицька В. І. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління запасами. *Молодий вчений*. 2020. № 12 (88). С. 142–145. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-29>.

9. Купалова Г. І., Гончаренко Н. В., Дуднік М. А. Екологічна модернізація логістичної діяльності підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 84–88.

10. Кучеренко Т. Є., Аніщенко Г. Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління грошовими потоками підприємств. *Ефективна економіка*. 2022. № 2. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10022> (дата звернення: 22.12.2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.12>.

11. Лиска, П. (2024). Розвиток обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. *Сталий розвиток економіки*. 2024. Вип. 3(50). С. 236–243. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-35>.

12. Людвенко Д.В., Томілова-Яремчук Н. О., Хомовий С. М., Крупа Н. М., Камінецька О. В. Негативний вплив військових дій на економічні показники розвитку галузі тваринництва в Україні: обліково-аналітичний та аудиторський аспект. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. № 8). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12794991>.

13. Поясник Г.В. Роль екологічного підприємництва в умовах післявоєнної відбудови. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-11>.

Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єкта підприємництва. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 33. Ч. 2. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25>.

REFERENCES:

1. Abdelhalim A.M. (2024). How management accounting practices integrate with big data analytics and its impact on corporate sustainability. *Journal of Financial Reporting and Accounting*, vol. 22(2), pp. 416–432. DOI: <https://doi.org/10.1108/JFRA-01-2023-0053> (in English).
2. Enyi P.E. (2023). “Environmental and Social Accounting as an Alternative Approach to Conflict Resolutions In A Volatile and E-Business Environment”. *Journal of Sustainable Development and Environmental Protection*, vol. 4(2), pp. 1–7 (in English).
3. Lüdeke-Freund F. (2020). Sustainable entrepreneurship, innovation, and business models: Integrative framework and propositions for future research. *Business Strategy and Environment*, no. 29, pp. 665–681. DOI: <https://doi.org/10.1002/bse.2396> (in English).

4. Bobkova A., Pavlyuchenko YU. (2017) Uchasnyky vidnosyn u sferi ekolohichnoho pidpryyemnytstva [Participants in relations in the sphere of ecological entrepreneurship]. *Pidpryyemnytstvo, hospodarstvo i parvo*, no. 9, 58 p. (in Ukrainian).

5. Varlamova M.L., Ishchuk Y.A. (2023) Pidkhody do otsinky staloho rozvytku krayin. [Approaches to assessing the sustainable development of countries]. *Modern Economics*, no. 42, pp. 12–18. Available at: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/42-2023/varlamova.pdf> (in Ukrainian).

6. Gorbach L.M., Ruban O.O., Gumenyuk Y.M. (2024) Zelena ekonomika ta stale vyrobnytstvo v umovakh hlobalizatsiyi. [Green economy and sustainable production in the context of globalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 59. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3338/3265> (in Ukrainian).

7. Kosovych B. (2020) Ekolohichne pidpryyemnytstvo yak vazhlyva skladova suchasnoyi ekonomiky Ukrayiny. [Ecological entrepreneurship as an important component of the modern economy of Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 30, no. 3, pp. 109–118.

Kudlayeva N. V., Andrytska V. I. (2020) Formuvannya oblikovo-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya zapasamy. [Formation of accounting and analytical support for inventory management]. *Molodyi vchenyi*, no. 12 (88), pp. 142–145. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-29>.

8. Kupalova G. I., Goncharenko N. V., Dudnik M. A. (2024) Ekolohichna modernizatsiya lohistychnoyi diyalnosti pidpryyemstv. [Ecological modernization of logistics activities of enterprises]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 9, no. 1, pp. 84–88.

9. Kucherenko T. Ye., Anishchenko G. Yu. (2022) Oblikovo-analitychne zabezpechennya upravlinnya hrsho-

vymy potokamy pidpryyemstv. [Accounting and analytical support for cash flow management of enterprises]. *Efektivna ekonomika*, no. 2, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10022> (access date: 22.12.2024). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2022.2.12>.

10. Lyska P. (2024). Rozvytok oblikovo-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya korporativnoyu sotsial'noyu vidpovidal'nistyu [Development of accounting and analytical support for corporate social responsibility management]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, vol. 3(50), pp. 236–243. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-35>.

11. Lyudvenko D.V., Tomilova-Yaremchuk N. O., Khomovyi, S. M., Krupa, N. M., Kaminetska, O. V. (2024). Nehatyvnyy vplyv viys'kovykh diy na ekonomichni pokaznyky rozvytku haluzi tvarynnytstva v Ukrayini: oblikovo-analitychnyy ta audytors'ky aspekt [The negative impact of military actions on the economic indicators of the development of the livestock industry in Ukraine: accounting, analytical and audit aspects]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, no. 8. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.12794991>.

12. Poyasnik G. V. (2023). Rol' ekolohichnoho pidpryyemnytstva v umovakh pislyavoyennoyi vidbudovy. [The role of ecological entrepreneurship in the conditions of post-war reconstruction]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-11>.

13. Olyadnichuk N V., Pidlubna O.D. (2020) Oblikovo-analitychne zabezpechennya ekonomichnoyi diyalnosti subyekta pidpryyemnytstva [Accounting and analytical support of the economic activity of an entrepreneurial entity]. *Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, vol. 33, part 2, pp. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2020-33-25>.